

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΥ**
g.lykourantzou@realnews.gr

Τι αηλιάζει στις εκλογές της αυτοδιοίκησης

Ριζικές αλλαγές στο σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης φέρνει ο νέος κώδικας, ο οποίος παρουσιάστηκε στο υπουργικό συμβούλιο από τον υπουργό Εσωτερικών **Θοδωρή Λιβάνιο**. Οι αλλαγές είναι σαρωτικές, ειδικά στο εκλογικό σκέλος, και επιχειρούν να βάλουν τέλος σε παθογένειες που οδήγησαν σε αδιέξοδα διοίκησης και πολιτικής αστάθειας στους δήμους και στις περιφέρειες της χώρας.

Η μεγαλύτερη τομή αφορά την κατάργηση του δεύτερου γύρου στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Με το νέο σύστημα, η εκλογή δημάρχου και περιφερειάρχη γίνεται πλέον σε έναν γύρο, με ελάχιστο ποσοστό επιτυχίας το 42%. Οποιος συνδυασμός το υπερβαίνει, εκλέγει τον επικεφαλής και εξασφαλίζει αυτομάτως τα 3/5 των εδρών στο συμβούλιο, δίνοντας σταθερότητα και δυνατότητα διοίκησης.

Εάν κανείς δεν ξεπεράσει το όριο αυτό, ενεργοποιείται ένας μηχανισμός δεύτερης καταμέτρησης, όπου προσμετρώνται οι «συμπληρωματικές ψήφοι» που έχει επιλέξει ο εκλογέας κατά την ψηφοφορία, σε περίπτωση που ο αρχικός του συνδυασμός δεν περάσει στη «δεύτερη φάση». Ετσι διαμορφώνεται ένα τελικό αποτέλεσμα που αντικατοπτρίζει καλύτερα τις προτιμήσεις των πολιτών, χωρίς να απαιτείται επαναληπτική κάλπη.

Παρά τις ενστάσεις, οι οποίες εκφράστηκαν στο αρχικό στάδιο ακόμα και από δημάρχους, το υπουργείο Εσωτερικών επέμεινε στην αρχική σκέψη του για την κατάργηση του δεύτερου γύρου. Σε αυτό συνετέλεσαν η μελέτη και η ανάλυση πλήθους στοιχείων. Συγκεκριμένα:

▶ Η συμμετοχή στον δεύτερο γύρο των εκλογών είναι μειωμένη και αυτό είναι ανεξάρτητο από την πολιτική θέση που έχουν πάρει συνδυασμοί που δεν μετέχουν στον δεύτερο γύρο των εκλογών.

▶ Η συμμετοχή εξαρτάται από το αν τη δεύτερη Κυριακή διεξάγεται σε έναν δήμο εκλογή μόνο του δημάρχου ή μόνο του περιφερειάρχη ή και των δύο.

▶ Η ολοκλήρωση της διαδικασίας εκλογής δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων κατά την πρώτη Κυριακή, για όσους δεν έχουν ελπίδες εκλογής, μετατρέπει τον δεύτερο γύρο για αρκετούς σε τουλάχιστον αδιάφορη διαδικασία. Έχουν καταγραφεί περιπτώσεις όπου υποψήφιοι χωρίς περιθώριο εκλογής είτε απέχουν τιμηρικά κατά τη δεύτερη Κυριακή είτε ψηφίζουν τον αντίπαλο συνδυασμό.

▶ Δημιουργείται το οξύμωρο: εκλογέας να επιλέγει για δήμαρχο ένα πρόσωπο την πρώτη Κυριακή και παρόλο που ο υποψήφιος που ψήφισε συμμετέχει στον δεύτερο γύρο, αυτός επιλέγει άλλον υποψήφιο.

▶ Η προσέλευση των ετεροδημοτών γίνεται δυσχερής, καθώς πρέπει να μετακινήθουν εκ νέου για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα μέσα σε μία εβδομάδα.

Κατάργηση του δεύτερου γύρου, ηλεκτρονική ψήφος και αυστηρότερα όρια δαπανών προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στον νέο κώδικα

▶ Δημιουργούνται προβλήματα στη λειτουργία των δημοτικών και περιφερειακών υπηρεσιών, των δικαστηρίων και των μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο νέος κώδικας εισάγει επίσης τον θεσμό της ηλεκτρονικής ψήφου -προαιρετικά για όσους το επιθυμούν- επιδιώκοντας να ενισχύσει τη συμμετοχή και να περιορίσει τις γεωγραφικές και πρακτικές δυσκολίες, ιδιαίτερα για τους ετεροδημότες. Παράλληλα, καθιερώνεται ενιαίο παράβολο για την υποβολή υποψηφιότητας, που υπολογίζεται βάσει του πληθυσμού κάθε ΟΤΑ και όχι του αριθμού υποψηφίων, περιορίζοντας την οικονομική επιβάρυνση των συνδυασμών.

Ο νέος κώδικας βασίστηκε και σε συγκριτική μελέτη των ευρωπαϊκών πρακτικών. Όπως προκύπτει, στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. οι δημοτικές Αρχές εκλέγονται με έμμεσο τρόπο ή με σύστημα ενός γύρου. Η μοναδική χώρα που διατηρεί παρόμοιο σύστημα δύο γύρων με άμεση εκλογή δημάρχου και απλή αναλογική στο ίδιο ψηφοδέλτιο είναι η Ιταλία. Στην Ελλάδα, η εμπειρία του 2019 έδει-

ξε ότι το μοντέλο αυτό γεννούσε προβλήματα, καθώς δημιουργούνταν δημοτικά συμβούλια

Επιδιώκονται η αυξημένη δημοκρατική νομιμοποίηση των αιρετών Αρχών, αηλιά και η ενίσχυση της κυβερνησιμότητας

Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της διαφάνειας στην προεκλογική εκστρατεία, θεσπίζονται αυστηρότερα όρια δαπανών, ανάλογα με τον πληθυσμό του δήμου ή της περιφέρειας. Καθιερώνεται κεντρική βάση δεδομένων για την παρακολούθηση των εκλογικών δαπανών, με απλοποιημένη τήρηση βιβλίων και νέο μηχανισμό ελέγχου. Προβλέπεται επίσης σαφής ρύθμιση για τις δημόσιες εμφανίσεις των υποψηφίων, ώστε να διασφαλίζονται η ίση μεταχείριση και η ασφάλεια δικαίου.

Αλλαγές επέρχονται και στον τρόπο συγκρότησης των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων. Καταργούνται οι εκλογικές περιφέρειες εντός των δήμων με στόχο την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επιτρέπεται η εκλογή συμβούλων χωρίς σταυρό προτίμησης -ένας, δύο ή τρεις ανάλογα με το μέγεθος του συμβουλίου- κάτι που αναμένεται να μειώσει την ένταση του εσωτερικού ανταγωνισμού εντός των συνδυασμών.

με πολυκερματισμένες συνθέσεις και δημάρχους χωρίς επαρκή πλειοψηφία.

Με το νέο σύστημα επιδιώκονται η αυξημένη δημοκρατική νομιμοποίηση των αιρετών Αρχών, αλλά και η ενίσχυση της κυβερνησιμότητας. Ο συνδυασμός πλειοψηφίας 3/5 στο συμβούλιο και ξεκάθαρης εκλογής από τον πρώτο γύρο δίνει τη δυνατότητα σε δήμους και περιφέρειες να υλοποιήσουν τα προγράμματά τους χωρίς τον διαρκή κίνδυνο «ομπρίας» ή διαρκών διαπραγματεύσεων.

Απλοποίηση διαδικασιών

Ο κώδικας προβλέπει επίσης την επικαιροποίηση των κωλυμάτων εκλογιμότητας και των ασυμβιβάστων για τους αιρετούς, την απλοποίηση των διαδικασιών για την αντιμετώπιση περιπτώσεων οφειλών προς ΟΤΑ και την κατάργηση των αποσπάσεων δημοσίων υπαλλήλων στον τόπο εκλογής τους.

Ο υπουργός Εσωτερικών, Θοδωρής Λιβάνιος